

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, per Casus practicos exposita, nunc quartò ab ipso Authore revisa ... & in 4. Tomulos sic divisa, ut pro libitu in duas aut 4. Partes commodè compingi possit

à Casu CIII. usque ad Casum CXVII. inclusivè exhibens Materiam de Sacramentis extremæ Unctionis, Ordinis & Matrimonii, item de Censuris

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1753

VD18 13475452-001

Casus CIII. De Sacramentis Extremæ Unctionis & Ordinis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39841

C A S U S C I I I .

De Sacramentis Extremæ Unctio-
nis & Ordinis.

Quarantus 1. dubitat : An Unctio sit
verum Sacramentum, & quis ejus effectus.
2. inungit chrismate, affundit oleum non
benedictum, domi asservat, & non sinit annuò re-
novari. 3. aliquos tantum sensus inungit, & plu-
res sub unâ tantum formâ sine ordine, sine cruce
4. Tempore pestis suos non inungit, etsi alias inun-
gat alienos. 5. Quoslibet egros, pueros amantes,
in duello laesos, statim baptizatos, & de quibus du-
bium est, an sint in periculo vita. 6. Sapius in di-
uturno morbo. 7. Ordinibus non praeiicit primam
tonsuram. 8. Putat septem Ordines esse septem Sa-
cramenta, & ordinatos ante pubertatem ex metu vel
ignaros voti castitatis annexi non obligari ad
castitatem. 9. Ordinandus non tetigit instru-
menta. 10. Dubitat, à quo Episcopo ipse vel Re-
gulares ordinari debeant. 11. An Abbates pos-
sint dare quatuor minores, & quibus. 12, 13. Quid
requiratur in ordinando. 14. Quid de interstitiis.
Pro Resolut.

QUÆR. I. Quid circa Sacramentum extremæ
Unctionis ?

R. Seqq. I. Extrema Unctio est verum novæ
legis Sacramentum à Christo Domino institutum,
& à S. Jacobo Apostolo promulgatum; est de fide

A

ex

R. D. Janzen Theol. Moral. Tom. IV.

ex Tridentino sess. 14 cant. 1, ubi ait : *Si quis dixerit, extremam Unctionem non esse verè & propriè Sacramentum à Christo Domino nostro institutum, & à B. Jacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantùm acceptum à Patribus, aut figmentum humanum, anathema sit. Verba S. Jacobi c. 5. sic habent : Infirmatur quis in vobis? inducat presbyteros Ecclesie, & orent super eum ungentes eum Oleo in nomine Domini, & oratio fidei salvabit infirmum, & si in peccatis sit, remittentur ei.* Effectus hujus Sacramenti est gratia sanctificans, & remissio peccatorum per Sacramentum penitentiae necdum remissorum, non tantùm venialium, sed probabiliùs etiam mortalium tam quoad culpam, quàm quoad pœnam, juxta dispositionem suscipientis; item speciale auxilium contra occurrentes in extrema lucta tentationes, difficultates, animi languores & angores ad desperationem trahentes, quæ meritò vocantur reliquiae peccatorum, eò quòd à peccatis ortum trahant; insimul causatur sanitas, aut diminutio morbi, si ita expediat egro, Omnia colliguntur ex Conc. Florent. & Trid. locis cit.

2. Materia ejus remota est oleum olivarum purum, benedictum ab Episcopo; adhibere extra necessitatem chrisma seu oleum mixtum balsamo, vel benedictum à simplice Sacerdote, est mortale; quia juxta plures oleum purum est de valore Sacramenti, sicut & juxta *D. Thom. 9. 30. sup. ar. 5. & 6. Salmat. Dicastil. Suarez. d. 40. s. 1.* benedictio Episcopi est de valore; & quamvis alii probabiliter contradicant, id tamen in praxi locum non habet, quia agitur de valore Sacramenti; licet tamen in necessitate affundere oleum non bene-

benedictum, dummodo affusum semper sit minus 3.
benedicto, tunc enim totum manebit benedi-
ctum, ut jam moraliter est certum, tum ex praxi
Ecclesiæ, tum ex *Declaratione Cardinalium de*
Anno 1682. Deinde ex consuetudine oleum de-
bet omni anno renovari, & in Ecclesia, non domi,
asservari; in necessitate uti licebit oleo vetere, *La-*
ym. & alii.

3. Materia proxima est ipsa unctio in quinque
sensibus, scilicet oculis, auribus, naribus, ore,
manibus; si desit unus sensus unctio fiat in loco
proximior, *S. Thom. art. 6.* Ungere tantum
unum, vel alterum sensum extra necessitatem
est mortale, quia Sacramentum exponitur pe-
riculo nullitatis; probabile enim est omnes quin-
que unctioes esse de essentia, *D. Thom. in Suppl.*
q. 30. art. 1. ad 3. juxta Florent. Unctio etiam
debet fieri in pedibus & renibus, sed non de ne-
cessitate; & unctio renum ex præscripto Ritualis
Romani omittitur in fœminis propter honesta-
tem. Ex communi verò omnium sensu non est
necesse ad valorem servare certum ordinem inter
unctioes, aut unctioes fieri in formâ crucis; id
tamen sine causa omittere est veniale, *Suar. Con.*
Laym.

4. In quâlibet unctioe sub mortali proferenda
est hæc forma: *Per istam sanctam unctioem*
& suam piissimam misericordiam indulgeat tibi
Deus, quidquid deliquisti per visum, odoratum,
&c. Florent. & Trident. l. cit. Unde patet for-
mam debere esse deprecatoriam, seu per modum
orationis, Jacob. 5. ubi dicit: *Infirmatur quis*
in vobis, inducat Presbyteros Ecclesia, & orent super
eum. Unde non valeret forma: *Ego te ungo.* *S.*
Thom. q. 29. art. 4.

4. 5. Minister hujus Sacramenti est Sacerdos Parochus sub mortali tenetur suos inungere etiam tempore pestis, non tamen cum novo periculo vitæ, præsertim si statim non sit habiturus successorem, qui Sacramenta magis necessaria administret, in defectu Parochi quilibet Sacerdos tenetur ex charitate. Inungens alienum Parochianum Parocho rationabiliter invito peccat mortaliter contra jus Parochi, & si Religiosus id faciat, incurrit excommunicationem latæ sententiæ. Clem. I. *de Privilegiis*, id tamen non tenet in casu, quo necessitas urget & Parochus absens est.

5. 6. Subiectum unctionis est homo baptizatus, & æger periclitans de vitâ; quamvis ex communi non sit obligatio saltem gravis recipiendi S. unctionem, quia non constat de tali lege, & Sacramentum non est omninò necessarium; intellige si absit scandalum, & contemptus, qualis adesse videtur, si quis Parocho se præsentante tam utile Sacramentum respueret. Dicitur 1. *Baptizatus*, quia Baptismus est janua Sacramentorum. Dicitur 2. *Ægrotus*, quales non sunt bellantes, aut Rei supplicio afficiendi; ægri censentur, veneno infecti, vulnerati, aut læsi etiam in duello, qui inungi possunt, si dederint signum penitentia; item qui senio aut fluxu sanguinis periculose deficiunt, &c. Dicitur 3. *Periclitans de vitâ*; nam non sufficit quilibet levis morbus, sed debet esse conjunctus, vel saltem prudenter judicari conjunctus cum probabili periculo vitæ; nequam tamen expectandus est ultimus vitæ articulus, quando salus desperata est; ideo monendi infirmi, ut hoc Sacramentum suscipiant, quando adhuc sunt plenæ mentis, & ad uberiorem ejus fructu.

fructum se disponere possunt, attento quòd illud etiam infallibiliter ex opere operato causet sanitatem corporalem, vel minuat dolores, si ita infirmo expediat in morbo baptizatus statim potest inungi; nam quamvis non supponantur adesse reliquæ peccatorum, si tamen usum rationis habeat, est capax tentari, ideòque indigebit auxilio contra tentationes in extrema lucta; econtrà perpetuò amentes & pueri non inunguntur ante usum rationis, quia non peccarunt, nec capaces sunt tentari. Pueri autem censentur habere usum rationis, si aliquando admissi fuerint ad Sacramentum pœnitentiæ; in dubio an habeant usum rationis, nec ne, adhuc inungendos ob summam hujus Sacramenti utilitatem, docet Steph. à S. Paulo hic n. 15.

7. Hoc Sacramentum in eodem morbo repeti non potest, *Trid. c. 3.* nisi morbus esset valde diuturnus, in quo quis post aliqualem reconvallescentiam reincidisset in periculum gravius, tunc secundo inungi posse docet D. Thom. & praxis Ecclesiæ; quia censeretur moraliter novus morbus, saltem si ita reconvaluisset, ut *Medicorum judicio extra probabile seu propinquum mortis periculum fuerit constitutus*, ut habet Synodus Coloniensis c. 3. §. 7.

8. Quòd ad dispositionem suscipientis sufficit status gratiæ, & intentio saltem interpretativa, quâ quis ex vita Christianè peractâ præsumitur velle Christianè mori & per consequens Sacramentaliter inungi, etsi pronunciens destitutus Sacramentum non possit petere.

QUÆR. II. Quid de Sacramento Ordinis ?

A 3

Et.

2. Seqq. 1. Ordo est ceremonia sacra, quâ ordinatus constituitur in certo gradu Ecclesiastico, & illi confertur mediata vel immediata potestas circa Sacramentum Eucharistiæ vel conficiendum, vel assistendum. Prima Tonſura non est propriè Ordo, sed tantùm dispositio ad Ordines, sine quâ Ordines suscipere ex instituto Ecclesiæ est mortale.
2. Ordines sunt septem: quatuor qui vocantur minores, Ostiariatus scilicet, Lectoratus, Exorcistatus, Acolythatus: tres majores putantur Subdiaconatus, Diaconatus & Sacerdotium, dicuntur sacri, eò quòd annexum habeant votum perpetuæ castitatis; constat ex antiquissimis Conciliis & Patribus apud Bellarminum & alios passim.
3. Certum est, omnes in majoribus constitutos per se obligari ad castitatem, tum ex votum ex præcepto Ecclesiæ prohibente ordinis matrimonium, *Bernal. Castropal. pun. 17. num. 5.* adeò ut suscipiens S. Ordines, etsi nollet vivere, ratione præcepti obligetur ad castitatem, *Sporer num. 174.* Si quis sit ordinatus ante usum rationis, aut omninò ignoraverit castitatem Ordini esse annexam, (quod vix fieri potest) non obligatur ad castitatem, *Sanch. Dicast. Castropal. num. 12.* quia nec votum emisit, nec Ecclesia vult eum obligare, ideòque licitè nubere potest; idem dicunt *Pontius, Barb. Sanch. l. 7. de matr. d. 30.* de ordinato ante pubertatem, quod rectius negant *Sot. Castropalao, Wiestn. l. 4. decret. t. 6. num. 12.* & ibidem *Reiffenstul. num. 7.* *La Croix. hic num. 2164.* quia talis de se est capax voti, nec constat illud ab Ecclesia irritari. An ordinatus ex gravi & injusto metu obligetur ad castitatem, dicam

cam *Casu* 107. q. 3. Aliquem Ordinem, & præcipuè Sacerdotium, esse verum Sacramentum, est de fide ex Florent. & Trident. sess. 7. & 23. Imò probabiliùs omnes Ordines, etiam minores, sunt vera Sacramenta, & causant gratiam; quia dicta Concilia simpliciter dicunt, Ordinem esse Sacramentum, nec distinguunt inter majores & minores, & omnes sunt à tempore Apostolorum, & conferuntur sub certà materiâ & formâ; nec ideo dantur plura Sacramenta, quàm septem, quia omnes Ordines sunt unum Sacramentum unitate finis, quia ordinantur remotè, vel proximè ad eandem Eucharistiam ritè tractandam. An Episcopatus sit Ordo adæquatè distinctus à Sacerdotio, est incertum; negant plerique Theologi, affirmant Canonistæ plurimi cum *Schmalz. l. 1. tit. 11. num. 4.* quia Episcopatus habet distinctam materiam, formam, & effectum, ut per se patet, & Episcopus jure Divino est superior simplice Sacerdote, *Trid. sess. 23. c. 7.* Episcopatus enim præter potestatem consecrandi, absolvendi, &c. omnibus Sacerdotibus communem, includit potestatem conferendi Sacramenta Confirmationis, & Ordinis, quæ non competunt aliis Sacerdotibus.

4. Materia remota cujusvis Ordinis sunt instrumenta, quæ tangenda traduntur ordinandis: Materia proxima est ipsa traditio, ita tamen ut instrumenta debeant attingi physicè, *S. Thom. q. 34. art. 5. ad 3. Schmalzgr. p. 7. Vasq. Dian. Herinx. Laym. c. 5. num. 4.* aliàs ordinatio ad minùs erit dubia, & sub conditione reiteranda; & in specie materia *Ostiaritùs* proxima, est traditio clavium Ecclesiæ, & cymbali, quo populus ad eam vocatur. *Lectoratùs*, traditio libri Epistolarum, vel

Prophetiarum. *Exorcistatus*, traditio libri Exorcismorum. *Acolytatus*, traditio urceoli vacui & candelabri cum cereo extincto. *Subdiaconatus*, traditio calicis vacui cum patena vacua superposita, & secundum aliquos, libri Epistolarum. *Diaconatus*, traditio libri Evangeliorum, cui præmittitur impositio manus Episcopalis super caput ordinandi, quod aliqui dicunt esse de valore, alii de præcepto. *Presbyteratus* materia duplex est per eum datur potestas, una super Corpus Christi verum, altera super Corpus Christi mysticum; prima significatur per traditionem calicis cum vino, & patenæ cum hostia; altera per impositionem manuum Episcopi, non primam, quæ præcedit traditionem calicis, sed alteram, quæ fit ad finem Missæ. *Episcopatus* materia & impositio est libri Evangeliorum super cervicem, & scapulis Episcopi consecrandi, & manuum impositio super caput ejusdem.

10. 5. Minister ordinarius est Episcopus proprius. *Proprius* autem dicitur, in cujus Diœcesi vel habitas, vel habes originem, vel domicilium, vel beneficium Ecclesiasticum quietè possessum & sufficiens ad sustentationem, *c. cum nullus, de temp. ordin. in 6.* ibi autem habes originem, ubi natus es non casu seu quasi in itinere, sed ubi patet fixum tempore nativitatis habuit domicilium; ibi verò habes domicilium, ubi habitas cum animo perpetuò ibidem permanendi, usque dum aliò avoceris, *Laym. Konig. Schmaltzgruber à num. 37.* Et quamvis sufficiat pro aliis Sacramentis *quasi domicilium*, quò quis tantum per majorem anni partem intendit in aliquo loco subsistere, velut servi, studiosi, &c. id tamen non sufficit ad suscipiendos Ordines, ut habet communis, & de-
cre

crevit Innoc. XII. anno 1694. Regulares habent Privilegium, ut ordinari valeant à quocunque Episcopo absque interstitiis, ut dicam infra n. 14. Dixi, *ordinarius*. Nam Minister extraordinarius & ex Privilegio saltem respectu primæ tonsuræ, & Ordinum minorum sunt Abbates habentes jus mitræ & baculi, dummodo sint Sacerdotes, ita ut non tantum suis professis, ut concedunt omnes ex c. *Abbates de Privil. in 6.* sed & Novitiis dictos Ordines conferre possint, teste Suarez. & Laym. hic c. 9. num. 2. quia Novitii in Privilegiis veniunt nomine Religiosorum; imò Abbates aliorum Abbatum Religiosos cum eorum licentia, item sæculares cum licentia eorum Episcopi posse ad primam tonsuram & quatuor minores ordinare tanquam probabilius sustinet Engel. de Privil. monast. priv. 44. Schmalzgr. num. 32. & pro hoc declarationem Cardinalium adducit Gallemard. Ratio est, quòd Episcopus, vel Abbas potens suos ipse ordinare possit alteri Abbati eandem suam potestatem delegare, sicut Episcopus eam delegare potest Episcopo; nec videtur ob stare c. 10. Trid. sess. 23. ubi dicit: *Abbatibus quibuscunque quantumvis exemptis, non liceat cuiquam, qui Regularis subditus non sit, tonsuram vel minores Ordines conferre;* quia ut utar verbis citati Engel. Tridentinum tanquam prohibitorium & pœnale hinc restringendum & intelligendum est: quòd Abbas autoritate propriâ sine licentia alterius Abbatis non possit alios, quàm suos Regulares subditos ordinare, sicut Episcopus sine dimissoriis non potest alios ordinare quàm suos Diœcesanos. Nec denique obstat, quòd Dian. p. 7. tr. 11. resol. 42. proferat decisionem Cardinalium in contrarium; nam hanc decisionem in

mania non esse omni ex parte receptam pro sua Diœcesi Constantiensi testatur *Gobat. tr. 8. num. 324. & 328.* & pro Diœcesi Herbipolensi *Sporer de Sacram. p. 1. c. 5. num. 43.* vel dicta declaratio tantum loquitur de jure ordinandi ex Privilegio speciali, & non ex consuetudine generali, *Pasqual. ad Laur. de Franch. p. 29. 8. num. 33.* Si Abbas ordinet non subditum sine licentia Abbatis vel Episcopi, ordinatio probabilius est invalida, *Suarez. Laym. Pyrrh. lib. 1. nu. 49.* quia potestas ordinandi non competit Abbatibus ratione characteris, sicut Episcopo, sed ex speciali commissione & Privilegio: ergo non potest se extendere ad casum non commissum.

12. 6. Subjectum capax hujus Sacramenti est solus mas baptizatus, *S. Thom. 9. 39. art. 1.* Ut tamen talis licite ordinetur, præter statum gratiæ requiritur 1. certa ætas, quæ pro prima Tonsura, Lectoratu, Exorcistatu & Ostiariatu est septennium; pro Acolythatu annus duodecimus, pro Subdiaconatu annus vigesimus primus, pro Diaconatu vigesimus secundus, pro Sacerdotio vigesimus quartus, pro Episcopatu trigesimus omnes completi, colligitur ex *text. & Gloss. in c. de iis 5. dist. 28. & c. in singulis 2. dist. 77. & ex Trid. sess. 23. de reform. c. 12.* ita ut juxta communem nequidem hora deesse debeat; quod si quis ante dictam ætatem Ordines suscipiat, peccat mortaliter, & scienter in iis ministrans incurrit suspensionem, à quâ tamen quilibet Sacerdos absolvere potest, vide *Cas. 78. q. 1.* 2. Requiritur in ordinando, ut non sit infamis, illegitimus bigamus, vel alio modo irregularis, ut dicam *Cas. 117.* 3. Ut promovendus ad majores Ordines habeat titulum sustentationis, sive ex patrimonio, juxta cujusvis

Dico-

Dioecesis Statuta, sive ex beneficio, sive ex professione seu paupertate Religiosa, sive titulum Mensæ, ut vocant, qui tamen in Dioecesi Coloniensi prohibetur admitti, *Agend. Colon.* edita anno 1720. p. 178. ubi etiam præscribit conditiones ad titulum patrimonii requisitas; Episcopus scienter ordinans aliquem sine omni titulo, incurrit onus illum alendi, *Trid. sess. 21. c. 2.* taliter tamen ordinatus non incurrit probabiliter suspensionem, quia in lege pœnali, de quâ non satis constat, mitior interpretatio facienda est, qualiter circa titulum ordinationis simonia committi possit dixi *c. 66. n. 30. 4.* requiritur Probitas morum & congrua cuiusvis Ordini scientia. 5. Prærequiritur Confirmatio ad summum sub levi, quia non constat de lege vel consuetudine graviter obligante. 6. Ordines debent suscipi ordinatè, incipiendo à Minoribus; per saltum promotus peccavit mortaliter, teneturque adhuc suscipere Ordinem omissum, manetque suspensus ab Ordine suscepto, donec Episcopus dispenset, *c. un. de Clerico per saltum promot.* 7. Requiritur interstitia, hoc est, ut inter quemlibet Ordinem intercedat annus, *Trid. sess. 23. c. 14.* nisi Episcopus ob utilitatem vel necessitatem Ecclesiæ dispenset; generali tamen consuetudine nunc receptum est, ut Ordines Minores conferantur simul pridie ante Subdiaconatum, & Regulares Mendicantes, aliique cum iis participantes, habent Privilegium, ut non servatis interstitiis annuis, tribus consecutivè diebus Dominicis vel Festis duplicibus ordinari possint à quocunque Episcopo Catholico ab ipsis electo, & hæc Privilegia non esse revocata per *Trid. ex Dian. Tamb. Rodrig. & aliis* probat *Sporer à num. 121.* quidquid de hoc sit: Or

14.

Ordo noster Præmonstratensis 24. Jan. 1730. à
 Benedicto XIII. de novo impetravit Privilegium,
 ut sui Canonici Professi omnes sacros, etiam Presby-
 teratûs, Ordines cum solis suorum Prælatorum te-
 stimonialibus, etiam extrâ tempora à jure præfixa,
 diebus Dominicis vel aliis Festivis diebus etiam con-
 tinuis, non expectato anni curriculo, à quocunque,
 quem maluerint Catholico Episcopo etiam hospite,
 validè & licitè suscipere possint, idque perpetuo.
 Engel lib. 1. decret. tit. 11. à num. 33. generali-
 ter dicit, Abbates & Superiores Regulares exemp-
 tos ad quemcunque Episcopum dimissoriales dare
 posse, si in diœcesi loci non sit ordinatio; imò
 id simpliciter affirmant Nav. Sanchez Laym. l. 5.
 c. 9. Gobat, num. 406. tum quia Superior ex-
 emptus respectu suorum habet potestatem quasi
 Episcopalem; tum quia Trid. d. c. 10. tantum
 prohibet Abbatibus exemptis, ne dimissoriales
 subditis sæcularibus concedant, unde à
 contrario restè infertur, eas
 concedi posse subditis
 Regularibus.

